

Аналіз розподілу коштів між сферою виробництва та сферою обігу. При цьому визначаються наступні показники: частка виробничих фондів в активах (коефіцієнт майна виробничого призначення), частка основних засобів в активах, частка оборотних виробничих засобів в активах, частка оборотних виробничих засобів в оборотних активах, частка інвестиційного капіталу в необоротних активах [1].

Якісна характеристика основних засобів. Оцінюється за такими показниками: частка активної частини основних засобів, коефіцієнт зносу (накопичення амортизації), коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття, фондівіддача, фондомісткість.

Аналіз ефективності управління активами (показники оборотності). Фінансовий стан підприємства знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші. Ефективність управління активами характеризується такими загальними показниками: коефіцієнт оборотності, тривалість одного обороту активів, коефіцієнт закріплення оборотних коштів.

Таким чином, в активах балансу відображається виробничий потенціал, що необхідний для ведення основної діяльності. Відтак аналіз майна повинен бути орієнтованим на ринкові умови, що змінюються, та бути основою у прийнятті управлінських рішень щодо напрямів поліпшення фінансового стану підприємств і подолання кризових станів, зокрема банкрутства.

Література:

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика [Текст]: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
2. Мних Є.В. Фінансовий аналіз [Текст]: навч. посіб./ Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2014. – 412 с.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" / Затверджено Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 N 73"
4. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз [Текст]: навч. посібник/Ю.М. Тютюнник. – К.: Знання, 2012. – 815 с.

УДК 658.14

Загородна О.М.,

к.е.н., доцент кафедри аудиту, ревізії та аналізу,
Тернопільський національний економічний університет

РОЛЬ, МЕТА І ЗАВДАННЯ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Управління ринковою вартістю підприємства загалом та приростом вартості власного капіталу підприємства зокрема є наріжним каменем фінансового управління, адже динаміка власного капіталу свідчить про ефективність управління підприємством, зміни та перспективи економічних прав кредиторів та інвесторів, а значення показника рентабельності капіталу

показує, яку ставку прибутку підприємство забезпечує акціонерам. Успіх стратегічних і тактичних рішень у сфері фінансового управління значною мірою визначається їх аналітичним обґрунтуванням.[1]

Метою аналізу власного капіталу є пізнання фінансового механізму підприємства, дослідження тенденцій і закономірностей процесів формування та використання власних фінансових ресурсів для обґрунтування рішень у сфері фінансового управління.

У найзагальнішому вигляді завданнями аналізу власного капіталу акціонерного товариства є:

- оцінка обсягу, динаміки і структури власного капіталу;
- оцінка достатності та обґрунтування потреби у власних фінансових ресурсах;
- аналіз формування і змін окремих складових власного капіталу;
- оцінка вартості окремих елементів власного капіталу та їх впливу на середньозважену ціну капіталу;
- аналіз показників ефективності використання власного капіталу;
- аналіз якісних параметрів цінних паперів власної емісії;
- аналіз дивідендної політики підприємства;
- пошук напрямків росту капіталу, підвищення рівня його віддачі та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Насамперед при аналізі власного капіталу на основі фінансової звітності доцільно оцінити загальний його обсяг та динаміку; відповідність темпів зміни власного капіталу темпам зміни активів, обсягу реалізованої продукції підприємства і чистого прибутку підприємства; динаміку питомої ваги власного капіталу в загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства.

Як позитивну тенденцію, що свідчить про зміцнення фінансової стійкості, слід розцінити зростання загальної суми та питомої ваги власного капіталу у сукупних фінансових ресурсах підприємства. Адже ріст власного капіталу відповідає як інтересам власників, так і кредиторів, бо: дозволяє здійснювати незалежну фінансову політику; свідчить про ріст ефективності господарювання, про здатність формувати і ефективно розподіляти прибуток, вміння підтримувати рівновагу за рахунок внутрішніх джерел; є джерелом забезпечення кредиту, засобом погашення боргів у разі ліквідації підприємства.

Перевищення темпів росту власного капіталу над темпом росту активів є ознакою зростання фінансової незалежності підприємств, а темпів росту обсягу реалізації і чистого прибутку над темпами росту власного капіталу є свідченням підвищення ефективності основної діяльності.

Проте, висока і стійка частка власного капіталу водночас може бути наслідком небажання або невміння використовувати банківські кредити. Цей факт призводить до обмеження можливостей розвитку підприємства. Збільшення частки позичених засобів за певних умов (якщо рентабельність активів більша, ніж ставка банківського процента) зумовлює підвищення рентабельності власного капіталу.

Належну увагу слід приділити складу власного капіталу і змінам, що відбулися в ньому протягом аналізованого періоду. Значення кожного елемента

власного капіталу за даними балансу потрібно оцінити за показниками питомої ваги до підсумку капіталу та у валюті балансу, а також прослідкувати їх динаміку за звітний період.

Оскільки гарантією захищеності прав власників підприємства є власні фінансові ресурси, зокрема зареєстрована його частина – статутний капітал, то в процесі аналізу йому слід приділити особливу увагу. Значення статутного капіталу в діяльності підприємства визначається за такими відносними показниками капіталу:

- частка сплаченого (зареєстрований за мінусом неоплаченого) капіталу за мінусом вилученого у зареєстрованому;
- темпи зміни зареєстрованого і незареєстрованого статутного та власного капіталу;
- питома вага зареєстрованого статутного капіталу у власному капіталі, у валюті балансу та темпи її зміни;
- розмір зареєстрованого статутного капіталу на одного акціонера;
- розмір зареєстрованого статутного капіталу на одну акцію.

При наявності відповідних джерел даних, доцільно проаналізувати тенденції у зміні суми капіталу за ряд попередніх періодів та виявити вплив факторів на її формування.

У процесі аналізу оцінюють фактори, за рахунок яких відбулися зміни як в обсязі, так і в складі власного капіталу. Зміни в складі власного капіталу можуть відбутися внаслідок: переоцінки активів; чистого прибутку (збитку) за звітний період; розподілу прибутку; внесків учасників; вилучення капіталу; інших змін у капіталі.

Аналіз формування та зміни власного капіталу акціонерного товариства в деякій мірі є засобом оцінки відповідності дій керівництва чинним законодавчим актам, установчим документам та рішенням зборів акціонерів, тобто реалізація цього завдання аналізу близька до аудиту. [2]

Література:

1. Загородна О.М. Аналітичне забезпечення політики фінансування підприємства [Текст]/ О.М. Загородна, В.М. Серединська // Економічний аналіз. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу і статистики ТНЕУ. – Тернопіль: Економічна думка, 2012. - Випуск 11, Ч.2. - С. 229-235.
 2. Спільник І.В. Аналітичне забезпечення управління власним капіталом [Текст]/ І.В. Спільник, О.М. Загородна // Економічний аналіз. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу і статистики ТНЕУ. – Тернопіль: Економічна думка, 2011. - Випуск 9, Ч.2. - С. 370-379.
-